folklor/edebiyat, cilt:21, sayı:81, 2015/1

VLADAMİR MAYAKOVSKİ VE BORİS PASNERNAK'IN ŞİİRLERİNDE GÜRCİSTAN İMGESİ

Tarana Oktan*

Giriş

Sovyet edebiyatının oluşum ve gelişim sürecinin belirleyici özelliği, Komünist Partisi'nin programına harfiyen uymak olmuştur. Halk kitlelerine ideolojik eğitim vermeyi amaç edinen bu propagandacı edebiyatın görevlerinden birisi, polietnik yapıya sahip ülkedeki halklar arasında dostluk ve kardeşlik düşüncesini kuvvetlendirerek onları "Sovyet halkı" kavramının çatısı altında birleştirmekti. Yeni rejimin isteklerine kulak veren Rus aydın kesimi, imparatorluğun yakın veya uzak, bütün bölgelerinde seferber olarak, dünyanın en büyük ülkesinde yaşayan milletleri tanıtma ve kaynaştırma işinde kendi üzerlerine düşen vazifeyi yerine getirmeye çalıştı. Bir yandan Rusya'yla eskiye dayanan tarihi bağlarının bulunması, diğer yandan da muhtemelen, Umumsovyet lider İ. Stalin'in Gürcü uyruklu olması nedeniyle Gürcistan, diğer bölgeleri geride bırakarak edebiyatta başat konu haline geldi.

Gürcistan olgusu Rus edebiyatına ilk kez XIX. yy'ın ilk yarısında- Rusya'nın Kafkasya'yı fethi yıllarında- girmişti. Bu dönemin Rus edebiyatı, Oryantalist eserleriyle kalpleri fetheden İngiliz Romantizminin derin etkisi altındaydı. Kafkasya'nın asi kahramanları, büyüleyici doğası ve kadim tarihi, bölgedeki Rus şair, yazar ve düşünürlerinde kendi "Şark"larını keşfettiklerine dair inanç doğurmuş, ardından da edebiyatta Kafkas-

* Yard. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

ya ve Kafkasyalılar modasını oluşturmuştu. Sovyet döneminde Gürcistan'ı ziyaret eden edebiyatçılar; Gürcistan'ı, XIX. yy. Rus romantiklerinin anlatılarında oluşturdukları, farklı bir ahlak ve namus anlayışına sahip asi kahramanların barındığı egzotik bir dünya olarak betimleme yönteminden kurtulamadılar.

Gürcistan'la ilgili sadece yüzeysel bilgisi olan bu yazar ve şair grubundan farklı olarak Rus edebiyatının iki büyük siması- Vl. Mayakovski (1893-1930) ve B. Pasternak (1890-1960), Gürcistan'ın gerçek hayatı, onun sorunları ve dertlerine dikkat çekerek, partinin beklentisini, tam talep ettiği şekilde olmasa da, gerçekleştirmeyi başardılar. Mayakovski ve Pasternak'ın Gürcistan'a olan ilgilerinden, bazı araştırmalarda genel hatlarıyla bahsedilmektedir. Bizim makalemizde, Vl. Mayakovski ve B. Pasternak'ın, Gürcistan konusunu işledikleri bütün şiirleri incelenerek; bu bir birlerinden farklı dünya görüşüne sahip ve farklı yazı üslubu geliştirmiş şairlerin, Gürcistan'ın dünü, bugünü ve yarınıyla ilgili düşünceleri, endişeleri ve umutları irdelenmeye çalışılacaktır. B. Pasternak'ın Gürcistan'ı ilk ziyareti, Mayakovski'nin 1930 yılındaki ölümünden sonra gerçekleştiğinden ilk önce Mayakovski'nin eserleri ele alınacaktır.

Vl. Mayakovski ve B. Pasternak'ın Şiirlerinde Gürcistan

Mesleki hayatları sürekli kesişen Pasternak ve Mayakovski'nin tanışması, 1914 yılında, içinde bulundukları iki düşman fütürist grubun karşı karşıya gelmesi ve karşılıklı anlayış sergilemeleri sonrasında gerçekleşmişti. (Bkz.: Пастернак: 2007, 70) Mayakovski'nin o günkü durumunu hatırlayan Pasternak, onun, Dostoyevski'nin taşra karakterlerinden genç terörist ve yeraltı kahramanının karışımı bir imgeyi hatırlattığını yazar ve betimlemesine şöyle devam eder: "Mayakovski, ıssız Kafkas ötesi ormanlarından, doğduğu Gürcistan topraklarından, bu tango ve paten pisti çarlığına, hâlâ sarsılmamış bir kararlılıkla, Rusya'da aydınlanmaya sadece ve sadece devrim yoluyla ulaşılabileceği inancını getirmişti." (Pasternak: 2013, 55-56.)

Pasternak'ın da söylediği gibi, Mayakovski, Rusya'ya Gürcistan'dan gelmişti: Şair, 200 ev ve 100 kişilik nüfusu olan küçük bir dağ köyü olan Bağdadi'de doğmuştu. Derin bir vadide yerleşmiş bu köyü, ormanlarla kaplı yüksek ve sarp kayalar çevreliyordu. (Bkz.: ***Янгфельдт***: 2009, 14) Güzel bir doğa içinde büyümesine rağmen, Mayakovski "hayal ederdim-orası Rusya" (Маяковский, Romantizmin Kökleri: 1955, 11) diyerek tarihi vatanının özlemini çekmekteydi. Neyse ki, bu özlem, 13 yaşındayken babasını kaybeden Mayakovski'nin, ailenin geçimini sağlamakta zorluk çeken annesi tarafından Moskova'ya götürülmesiyle sona erecekti. Hatırlatmak gerekir ki, aile, Gürcistan topraklarına derin köklerini salmıştı. Mayakovski'nin yalnız kendisi ve kardeşleri değil, ebeveynleri de Kafkasya'da doğup büyümüştü. Babası, Gürcistan'ın Ahaltsih kasabasında, annesi ise Erivan eyaletinde doğmuşlardı. Babası da aynı Vl. Mayakovski gibi, liseyi Kutaisi'de okumuş; hayatını topluma adayan teyzesi Anyuta (Anna Konstantinovna) ise 40 yılı aşkın süre Kutaisi'deki askeri hastanede çalışmıştı. (Bkz: Михайлов: 1988, 26-30) Şairin ailesi, Rusya'ya, arkasında arkadaşlarını, akraba ve yakınlarının mezarlarını bırakarak gelmişti. Mayakovski'nin annesi, Gürcistan'dan ayrılmanın üzüntüsünü şöyle dile getirir: "Kafkasya'da çok akraba ve arkadaşımız vardı. Gürcülerle çok yakındık, onlarla kardeş gibi yaşıyorduk. Gürcistan'dan ayrılmak zordu, bu halkı ve gelenekle-

rini çok sevmiştik. Burada bize çok iyi davranıyorlardı." (Михайлов: 1988, 89) Aynı duyguları Mayakovski'nin intiharından çok sonra, 1957 yılında neşrettiği "Yaşanmışlar" adlı kitabında ablası L. Mayakovskaya da, Gürcistan'dan ayrılmadan hemen önceki süreyi anlatmakta ve çocukluluklarının geçtiği, "sıcak güneşli" ve "sıcak insanları olan" Gürcistan'a sevgisini ifade etmektedir: "Bağdadi gökyüzünün şeffaf havasını soluyor… Bol bol bereketli toprağın meyvesini yiyorduk. Burada sinirlerimiz sağlamlaşıyor, irade ve dayanıklılık berkiyordu: bunlara, bundan sonraki çetin hayatımızda çok ihtiyacımız olacaktı" (Возвращение: 2008, 22).

Ailenin 1906'da taşındıkları Moskova'daki zorlu hayatı, şairin 14 yaşındayken RSDİP(b) (Bolşeviklerin Rusya Sosyalist Demokrat İşçi Partisi) saflarına katılması ve 1908-1909 yıllarında peş peşe 3 kez tutuklanması, öyküsel özyaşam özelliği taşıyan şiirlerine, şairin ünlü "yalnızım, körlere yürüyen insanın son gözü kadar." (Маяковский, Kendim Hakkında Birkaç Söz: 1955, 49) ve "Olduğum gibi öfkeyle ısırılmışım // Sizin öfkelenebileceğiniz gibi öfkelenmiyorum: //Alnı çıplak ayın suratına //Bir köpek gibi ulumak istiyorum (Маяковский, İşte Böyle Köpek Oldum: 1955, 88) dizeleriyle yansıyacaktı. Hayattan bıkmışlık, Mayakovski'ye özgü trajik hava ve depresif ruh hali, gelecekte yazacağı mısraların da temelini oluşturmuştu:

Hangi,
Hezeyanlı
Hastalıklı gecede,
Hangi Goliathlar beni peydahladı,
Böyle büyük

Ve böyle gereksiz? (Маяковский, Kendime - Sevdiğim Adama - Bu Mısraları İthaf Ediyor Şair: 1955, 127)

Son tutuklanmasında Butırskaya cezaevinde 5 ay yattıktan sonra, artık siyasi olaylara karışmayacağına söz veren şair annesinin dul maaşıyla ve öğrencilere kiralanan odalardan gelen paralarla geçindiği mütevazi yaşamına geri dönmüştü. Hayatını kazanmak için mücevher kutuları ve yumurta boyama işine devam etmesi (Bkz.: ***Янгфельдт:*** s. 18) şairde, Rus zanaatkarlığına nefret uyandıracaktı (Маяковский: 1955 - 1961, C. 1, 15.). Şairin arkadaşı ve ünlü eleştirmen V. Şklovski bu dönemin Mayakovski'sini şöyle betimler: "Evsiz değildi, ailesi vardı, fakat şiirlerinde ve arkadaşlarının anılarında sanki evsiz, yurtsuzmuş gibi bir hava seziliyordu. Bu, yurdundan koparılmış ve kendi kaderini arayan delikanlının evsizliğiydi" (Шкловский: 1966, 266). Şairin, farklı umutlarla geldiği Moskova'da yaşadığı bu düş kırıklığı, Rusya'ya ithaf edeceği şiirde, ona ne kadar yabancı olduğunu itiraf etmesini sağlayacaktı:

İşte geliyorum ben -

Denizler aşırı devekuşu -,

Beyit, vezin ve kafiye tüyleri içinde.

…Sana ait değilim, karlı çirkin… (Маяковский, Rusya'ya: 1955, 130)

Yukarıdaki dizelerin yazarı Mayakovski, Gürcistan'da 1905 devrimini karşılayan mutlu Mayakovski'den çok uzaktı: "Benim için devrim şöyle başladı: arkadaşım- papa-

zın aşçısı İsidor- sevinçten çıplak ayaklarıyla ocağın üstüne tırmandı: General Alihanov öldürülmüştü. Gürcistan'ı dize getiren general. Gösteriler ve mitingler başladı. Ben de gittim. Güzel." (Маяковский, 905 Yılı: 1955, 13). Yıllar geçtikçe Mayakovski'nin gözünde Rusya "karlı çirkin"e, Gürcistan ise, gerçek arkadaşlığın ve neşeli hayatın sembolüne dönüşmekteydi: "Hadi, çocuklar, Tiflis'e gidelim. Tiflis, skandalların yaşanmayacağı, yeni şairlerin sevildiği ve misafirlerin nasıl ağırlanacağını bilen tek şehirdir, benim şehrimdir". (Возвращение: 2008, 3) Şairin, "*Gürcüyüm ben*" (Маяковский, Vladikafkas-Tiflis: 1958, 68) ve "*…bir dedem- kazak*, diğeri – seçli**, doğuştan ise Gürcüyüm*." (Маяковский, Delikanlılarımıza: 1958, 18) itirafı, araştırmacı Hugo Huppert'in, "Çocukluğunun geçtiği yerlere bağlılığının, toprağına teşekkürünün ve diline gençliğinden beri egemen olan efsaneleriyle Puşkin ve Lermontov'u da etkilemiş olan Gürcü halkına duyduğu yakınlığın ses bulmasıdır." (Huppert: 2002, 12) sözleriyle açıklanmakta.

Şair hayatı boyunca Gürcistan'daki mutluluk dolu geçmişine dönüşler yaşayacaktı. Çocukluğunun geçtiği Kutaisi'de lise öğrencisiyken okulun birinci katındaki pencereden atlayıp yakındaki bakkaldan Gürcü tatlısı cevizli çurçhela alır, sınıf arkadaşlarıyla Amerikalı yazarlar James Fenimor Cooper'in ve Th. Mayne Reid'in macera dolu eserlerinin konuları üzerine düzenledikleri oyunları oynardı. (Михайлов: 1988, 63) 1925 yılında yaptığı Amerika seyahati sırasında Mayakovski, Meksika'yı da ziyaret etmişti. Şairde sevgi hisleri uyandıran bu ülkeye yazdığı şiirinin neşeyle coşan dizelerinde Mayakovski'nin işte bu çocukluk hatıraları (dönüşüyor sırt çantası lasoya, lağar beygirler- mustanglara…) izlenecekti.

Ah, bu hayat nasıl da emilircesine okunuyordu!
Yürüyorsun.
Ayaklara basıyorsun.
Elinde
Dönüşüyor
Sırt çantası lasoya,
Arabaların lağar beygirleri —
Mustanglara.
...Neredeler arkadaşlar?
Ne saklanıyorsun?
Hatırlar mısın,
Kutaisi'de
Çiçek tarhlarının arkasından
Zehirli
Oklarla
Vururduk
Biz
Colombo'nun gemilerini? -…

* Kazaklar - özellikle Ukrayna ve Rusya topraklarında yaşayan etno-sosyal grup.
** Seç – Dnepr Kazaklarının XVI-XVIII. yy. arası kurdukları ve askeri ve yönetimsel merkezlerin adı. (günümüz Ukrayna)

Öyle uzun zaman
Önceydi ki,
Sanki hiç yaşanmamış. (Маяковский, Meksika: 1957 b, 41-42)

Mayakovski, Gürcistan'dan 1906 yılındaki ayrılışından sonra, doğduğu memleketi 4 kez ziyaret eder: 1914, 1924, 1926 ve 1927 yıllarında. Şiirlerine ise Gürcistan, ilk kez 1924 yılında, ikinci yolculuğundan sonra yansımaya başlar. "Tamara ve İblis" adlı şiirinde çok kısa da olsa bölgenin doğal ve mimari güzelliklerine değinen Mayakovski, doğup büyüdüğü toprağı, "nasıl da beceriksizce" övgü yazılarına sattığını yazar:

…Hipnozla
Bana
Sahip oluyor
Suyun ve köpüğün oyunu.
İşte kule,
Tabanca gibi
Gökyüzünün
Şakağına dayanmış,
El sürülmemiş güzelliğiyle
Öldürüyor…
Duruyorum
Ve öfke beni alıp götürüyor,
Bu yabanilik ve yamaçları,
Nasıl da beceriksizce
Şöhret,
Tenkit,
Tartışmalara
Sattım. (Маяковский, Tamara ve İblis: 1957 a, 75)

Kaleminden aynı yıl çıkan "Vladikafkas - Tiflis" şiirinde de Mayakovski, Gürcistan'ı cennete benzettiği dizeleri yazarak sanatına hiç özgü olmayan dizeleri ortaya koyar:

Biliyorum:
Saçmalıktır – edemler ve cennet!
Fakat
Eğer
Bu konuda şarkı söylenseydi,
Gürcistan'ı-
Şen diyarı-
Şairler kastedecekti muhakkak. (Маяковский: 1957 a, 71-72)

Gürcistan'ın cennetle ilişkilendirilmesini Pasternak'ta da görmekteyiz. Hisleri sıradan bir gezginin hayranlığından uzak olan Pasternak'ta, doğa tutkusu, kendisini, insanın ve toplumun sorunlarıyla kaynaşmış bir bütünlük içinde gösterir:

Gürcistan'daydık. Çarpalım
Yoksullukla şefkati ve cehennemle cenneti.
Ve seraları buzlara taban yaptık mı
İşte size bu diyar. (*Пастернак: 1993,* Dalgalar, 206)

Fakat Pasternak'tan farklı olarak, H. Huppert'ın de söylediği gibi, Mayakovski için memleketi, daha yarı yetişkinken gerçek şiirsel çekiciliğini yitirmişti. Mayakovski'nin eserlerinde dağlardan, ormanlardan etkilenmiş gerçek bir doğa liriği örneğine rastlanmaz. H. Huppert şöyle devam eder: "Mayakovski için elektrik akımı, onu üreten dağdan daha kusursuz, daha önemli; vadideki elektrik ampulü güneş ışığının çağlayanlardaki pırıltılı oyunlarından daha çekici, daha şiirsel. Ayırt edici bir eğilim: ürbanizm." (Huppert: 2002, 14) Zaten Mayakovski de, Pasternak'a aralarındaki farkı böyle belirtmişti: "…Biz gerçekten farklıyız. Siz gökyüzündeki şimşeği seviyorsunuz, bense elektrikli ütüyü." (Pasternak: 2013, 58) Mayakovski'ye göre, doğa, mükemmelleştirilememiş bir şeydir: O, "Elektriği gördükten sonra doğaya ilgim söndü." der. (Маяковский: 1955, s. 11) Bu yüzdendir ki, Mayakovski'nin şiiri, Gürcistan'ı cennete benzetme sahnesiyle bitemez, insan zekasının ve gücünün yarattığı makinelere methiyeyle devam eder:

Saygı duyuyorum
Gürcü şairlerin yeteneğine,
Fakat dünyadaki
Bütün şarkılardan
Bana yakın,
Bütün
Zurna
Ve gitarlardan
Vinçlerin ve maçunaların şiiri. (Маяковский, Vladikafkas - Tiflis: 1957 a, 72)

Mayakovski, eskiden bir tek seyyar satıcı "kinto" ve eşeğin yürüdüğü yerde fabrikaların gürültüsünü duymayı arzu eder. V. Şklovskiy'e göre, "Bu uzun boylu, yakışıklı, sanki hiçbir şeye şaşırmayan insan geleceği yazmak istiyordu, bugüne benzemeyen geleceği." (Шкловский: 1985, 8):

Gürcüyüm ben,
Fakat afacan bir kinto değil,
Şakalaşıp,
Sonra içki içen.
Bekliyorum ki,
Fabrika düdükleri
Zurna gibi nara çeksin,
Bir tek kinto
Ve eşeğin
Yürüdüğü yerde. (Маяковский, Vladikafkas - Tiflis: 1957 a, 71)

Gelecek imgesi, Mayakovski sanatının en büyük niteliğidir. Gürcü halkının, Gürcistan'ın kadim sanat ve kültürünü yücelten romantiklerin aksine Mayakovski, bu geçmişi acınacak bir geçmiş olarak niteler ("Tarih, yetenekli bir yalancıdır") ve tarih sayfasından yırtıp atmak ister:

En eski püsküden daha eski
Ben on dokuz yüzyıl evvel işte bu Daryala'a girdim…
Uzun asırların teri içinde
Ben toprağı ırgat olarak işleyip geçtim
Buradan ta Batum'a kadar" (Маяковский, Vladikafkas - Tiflis: 1957 a, 69).

Mayakovski, şiirlerini iyi bir gelecek- yeni insan ve yeni bir toplum- arzusuyla yazar:

Evet,
Ben Gürcüyüm,
Fakat,
Bu mağaraya
Sıkışmış
Eski ulustan biri değil.
Ben –
Gelecek Sovyetler dünyasının
Bir federasyonunun
Eşit yoldaşıyım. (Маяковский, Vladikafkas - Tiflis: 1957 a, 72-73)

Mayakovski'nin edebiyatçı özelliklerine değinen V. Şklovski, şöyle der: "Çin dramalarında geleneksel bir bölüm var: baba evine dönen kahraman, alnını kapının pervazına çarpar; çünkü o, büyüdüğünü unutmuştur. Bizim insanlar büyüyor; fakat bunlardan nadiri, sanat dünyasına başını eğmeden girer. Mayakovski ise bu sanat alemine, kapıları kırıp girdi." (Шкловский: 1985, 9) Mayakovski'nin, kendileri (fütüristler) hakkında "Kapitalizmin burnu, bizim dinamitçiler olduğumuzu sezmişti" (Михайлов: 1988, 10) der. Dinamitçi olmak, (eskiyi) kırmak, yıkmak, patlatmak, Mayakovski'ye göre yeni imparatorluğun kurulması için yapılacaklar listesinin en başındadır:

İnşa et var çalışma hızınla,
İnşaat için
Acınmaz yıkımlara!
Hatta
Kazbek engel olursa-
Yoktur sorun kazıp yerle bir etmende!
Zaten
Görünmüyor
Sisler içinde. (Маяковский, Vladikafkas - Tiflis: 1957 a, s. 72-73.)

Gürcistan'a değindiği son eserlerinden olan 1926 yılında kaleme aldığı "Mali Müfettişle Şiir Hakkında Konuşma" adlı şiirinde, yapamadıklarından, yetiştiremediklerinden yakınan Mayakovski'nin bu dizeleri yer alır:

Broadway ışıklarına,
Sizlere-
Bagdadi gökyüzü,
Kızıl Ordu,
Japonya vişneleri-
Hakkında yazamadığım –
Her şeye borçluyum. (Маяковский, Mali Müşavirle Şiir Hakkında Konuşma: 1957 b, 125).

1930 yılında intihar eden Vl. Mayakovski'nin ölümü üzerine "Hayat Sonrası Hayat" adlı şiirini yazan Gürcü şair İrakli Abaşidze, aşağıdaki mısralarla şaire cevap vererek bu borcundan azat olduğunu söyler:

…İşte yürüyorsun yüksek ve iri
Yolu, atkı gibi, omzuna atıp…
Hayır, sen Bagdadi göklerinin borçlusu değilsin,
Ana toprağa senin borcun yok. (Возвращение: 2008, 46)

Mayakovski kendisi için "Gürcüler arasında doğup büyüdüğümden onların yapı ve yaratılışına sahip oldum." (Михайлов: 1988, 86) derdi. Fakat söylemek gerekir ki, Gürcülere benzer bu yaratılışına ve Gürcistan'a olan sevgisine rağmen; Gürcistan, Mayakovski'nin hayatında geçici bir huzur bulma durağı görevini üstlenmişti. Mayakovski gibi kendi içine sığmayan dev şair için Gürcistan yetersiz kalıyordu; V. Pertsov'un da doğru kanaatine göre, Mayakovski'nin, romantizmin köklerini aradığı ülke, ihtilalin kaderinin karara bağlandığı Rusya'ydı. (Bkz.: Перцов: 1976, 67)

Mayakovski'den farklı olarak Pasternak, Moskova'da, ünlü bir ressam babanın ve müzisyen annenin ilk çocuğu olarak dünyaya gelmişti. Bir şair olarak doğuşunu ise şairin kendisi, 1917 yılına –"Kırkardeşim, Hayat" adlı kitabının yazıldığı yıla (yayımlanma yılı 1922) - bağlar. (Bkz.: Русская литература XX-ого века: 2005, 28) Pasternak'ın, Romantizm dönemi Rus şiirinin büyük temsilcisi M. Yu. Lermontov'a adadığı bu kitabın "İblis'in Anısına" adlı açılış şiirinin kurgusu, Lermontov'un Kafkasya imgelerinden esinlenerek yazdığı "İblis" adlı manzum romanının motiflerine dayanır. Neoromantik ve empresyonist üslupta düzenlenmiş bu şiirde XIX. yy. Rus romantiklerinin Kafkasya'yla ilişkilendirdikleri bir sıra sembol yer alır: gece (gizemin sembolü), İblis'in kanatları (seçilmişlik ve aynı anda dünyaya yabancılık), lamba (İlahi mana, aşk, ideal sembolü), çığ (hisslerin taşkınlığı). (Bkz.: Мелащенко: 2011, 60) Gürcistan'ın tanıtım yüzlerinden en ünlüsü – güzelliği ve bilginliğiyle meşhur XII.- XIII. yy. Gürcü Çariçesi Tamara ve özgürlük sembolü niteliğini taşıyan Kafkasya dağları Pasternak'ın bu şiirinde yerini alır.

İblis'in görüntüsüyle başlayan şiir:

Geceleri gelirdi
Buzulların maviliğinde Tamara'dan
Bir çift kanadıyla belirlerdi,
Kabusun uğuldayacağı ve biteceği yeri. (*Пастернак: 1993,* 33)

onun, Kafkasya dağlarının fonunda eriyerek bu dağların bir parçasına – dağlardan gelen bir çığa - dönüşmesiyle biter.

…Ve duymuyordu dev,
Kederden Kafkasya'nın saçlarının kırlaştığını.
Pencereden bir arşın uzak,
Kepeneğinin yünlerini tarayarak,
Buzları üzerine zirvelerin yemin ediyordu:
Uyu, kızarkadaşım, çığ olarak döneceğim. (*Пастернак: 1993,* 33-34)

Pasternak'ın bu kitabının yayımlanmasından 2 yıl sonra Mayakovski tarafından yazılan "Tamara ve İblis" adlı şiir, XIX. ve XX. yy. Rus şairlerince Gürcistan'ın sembolüne dönüştürülen ünlü Terek nehriyle alay etmesini içerir:

Bu Terek'ten
Şairler

İsteride.
Terek'i görmedim.
Büyük kayıpçık.
Omnibustan
Salına salına
İndim,
Tükürdüm birkaç kez
Terek'e kıyıdan.
Soktum onun
Köpüğüne
Sopayı.
İyi bir yanı mı var?
Viranelik!
Gürültü çıkarıyor,
Emniyet şubesindeki Yesenin* gibi. (Маяковский: 1957 a, 74)

Bu şiirde Çariçe Tamara da Mayakovski'nin sert çıkışından kurtulamaz: "Bana vız gelir// Çariçe misiniz// Yoksa çamaşırcı kadın!" der Mayakovski. Hatta çamaşırcı kadını, eve para kazandırdığı için daha faydalı bulur. Mayakovski, Çariçe Tamara'yı, İblis'i ve bunları eserlerine konu eden M. Yu. Lermontov ve B. Pasternak'ı kendine özgü bir tarzda - her zamanki alaycı tavrıyla - eleştiriye tabii tutar:

…Hakkınızda çok şey
Anlatırdı
Lermontov adlı biri.
O yemin ediyordu,
Şehvette
Üstünüze kimsenin olmadığına...
… Ne işine yarar İblis?
Hayal!
Ruh!
Hem de yaşlı —
Mitolojidir…
…Ve bırak,
Düzeltmelerden kudurmuş
Bunlar hakkında
Yazsın Pasternak. (Маяковский: 1957 a, 76-78)

Pasternak'ın Gürcistan'ı ilk görüşü, Mayakovski'nin ölümünden bir yıl sonraya- 1931 yılına - tesadüf eder. Bu 3 aylık yolculuk sırasında Gürcistan'ın özgün kültürü ve eski tarihi, Pasternak'ın manevi dünyasında derin izler bırakır. Paolo Yaşvili, Titsian Tabidze, L. Gudiaşvili, M. Mitsişvili, G. Leonidze, S. Çikovani'yle gibi Gürcü sanatçılarla başlayan ve 30 yıl boyunca süren dostluk, çalışma ve yazışma sonucunda, Gürcistan, Pasternak için ikinci vatana dönüşür. Arkadaşının eşi Nina Tabidze'ye yazdığı bir

* XX. yy. Rus şairi S. Yesenin, sarhoş olup kavga çıkarmakla ünlüydü.

mektupta, Pasternak, hayatındaki en önemli olguları sayarken Gürcistan'ı da anar: "… Hayatımda önemli, esas olan ne vardı? Babamın çalışkanlık örneği, müziğe ve A. N. Skryabin'e olan a*şkım, eserlerimdeki iki üç* yeni nota, köyde Rus gecesi, devrim, *Gürcistan*". (Маргвелашвили: 1990, 90)

Gürcü şairlerle kurduğu dostluk, Pasternak'ın; Barataşvili, Leonidze, Tabidze, Gaprintaşvili, Kaladze, Nadiradze, Çikovani, Yaşvili'nin vb. (Bkz.: Поздняков: 2010, 256-261; Грузинская классическая поэзия: 2008, 5-6) - şiirlerini Rusçaya çevirme işiyle devam eder. Pasternak'ın, ünlü Gürcü şairi Nikoloz Barataşvili'nin (1917-1945) bütün sanatsal mirasını Rusçaya çevirmesi (1946 yılında basılır), şairin en büyük başarılarından biri olarak anılır. 1938 yılında Moskova'da N. Barataşvili'nin şiir kitabı, farklı çevirmenler tarafından yapılmış çevirilerle yayımlanmıştı; fakat B. Pasternak'ın çevirirlinden sonraa bu şiirleri diğer tercümanların çalışmalarıyla algılamak imkansız bir hal aldı. (Bkz.: Грузинская классическая поэзия: 2008, 6) 1946 yılında yazdığı "Yeni Gürcü Şiiri Hakkında Birkaç Söz" adlı makalesinde Pasternak bu dönemi saygı ve sevgiyle anar: "Gürcü şiiriyle tanıştığım yıllar, hayatımın özel, aydın ve unutulmaz sayfalarıdır. Bu çevirilere neden olan yorumlar ve gerekçeler ve bu çevirilerin yapıldığı ortamın detayları birbiriyle kaynaşıp uzak ve kıymetli bir dünyayı yarattılar." (Пастернак: 2007, 237)

İlk Gürcistan ziyaretinin sonucunda (1932 yılının ağustos ayı) Pasternak'ın, "İkinci Doğuş" adlı kitabı basılır. Kitabın "Dalgalar" adlı açılış şiirinde Pasternak'ın Gürcü insanı, Gürcistan'ın doğası- dağları ve denizi-, geleceği hakkında düşünceleri yer alır. Şair, büyük zorluklar içinde doğup büyüyen Gürcü insanının oluşum sürecinin şiirsel formülünü ortaya koyar:

Ve anlarız, ne narin dozlarda,
Toprak ve gökyüzüyle karışıma girer
Başarı ve emek ve görev ve hava,
Buradaki insan gibi insan çıksın diye.
Teşekkül edip kıtlık ve yenilgi
Ve esaret arasında,
Tuz gibi dayanıklı
Bir şeyin biçimini alıp örnek olsun diye. (*Пастернак: 1993,* Dalgalar, 206)

"Dalgalar" şiirine göre, kalabalık ve haşmetli bir görüntü arz eden Gürcistan'ın eşiğindeki Kafkasya sıradağları, gelecek dünyadaki uyum ve barışın simgesidir; sürekli devinim içerisinde olan doğa ise, eski şekilden yeni şekle giren topluma ritim sağlamaktadır. (Bkz.: Мелащенко: 2012, 59) Pasternak'ın "Dalgalar"da bahsettiği Kafkasya-herkesin omuz omuza çalışmasıyla oluşturulacak ("Sen yakınsın, sosyalizmin uzaklığı, Yakın mı dersin?"), iftira ve dedikodudan arınmış bir dünya olacaktır:

Teori dumanları arasından tütüyorsun,
Dedikodu ve iftiradan uzak ülke (*Пастернак*, Dalgalar: 1993, 206)

Kendi şiir sanatı için Pasternak şöyle der: "Genele bakılırsa, içimde veya etrafımda sağlam olan şey, doğa ve çalışma hayatımdır. Her ikisi de beni bütünüyle yutuyor." (Пастернак: 2007, 254) Fakat Pasternak'ın doğası, peyzaj resimlerinin objesi değil; onun doğası, yaşamın diğer adıdır; ruh sağlığı, doğallık ve güzellik örneğidir. (Пастернак:

2007, 269-270) Pasternak'taki Kafkasya'ya özgü doğa manzaraları, insan doğasını ıslah etmektedir, onunla sürekli iletişim içerisindedir.

Kafkasya bütünüyle avucumda sanki
Ve tamamen kırış kırış bir yatak gibi.
Ve daha da derin mavileşmekte buzu başların;
Sıcaklığından, ısınmış uçurumların.

Sisli, tedirgin,
Düzgün, bir makine gibi,
Çatışmanın yaylım ateşi gibi kabartıyor
Buzlu kütlelerin öç alırcasına sevinmelerini.

Ve bu güzelliğe dikilerek
Diyarı fetheden grupların gözüyle,
Öyle bir kıskançlık duydum ki
Bu engellerin görselliğine. (*Пастернак*, Dalgalar: 1993, 206)

Pasternak'ın "Dalgalar"da kullandığı deniz motifi,

Karşımda deniz dalgaları.
Onlar çok. Sayıları düşünülemez.
Onlar bir yığın. Minorda sesleniyorlar.
Anafor, vafil gibi, onları pişirmekte. (*Пастернак: 1993,* 202)

yıllar sonra Peredelkino doğasına ithaf edeceği "Çam Ağaçları" adlı şiirinde de yer alacaktı:

…ki ağaç gövdelerinin arkasında bir yerlerde denizi
Sürekli görür gibi oluyorum. (*Пастернак: 1993,* 240)

Şairin biyografisini yazan Dm. Bıkov, Rusya'da kovuşturmaya uğrayan şairin Gürcistan'la olan ilişkisini bu sözlerle dile getirir: "Gürcistan Pasternak'ın karşısına sadece bir cennet köşesi olarak değil, unutulmuş hisler ve sanki sonsuza dek kaybolmuş ilişkiler diyarı olarak da çıkar. Gürcistan, eski şövalye dünyasını koruyabilmişti- bu, kibirli, böbürlenen ve kendini beğenmiş bir dünya değildi; bu, demokratik bir şövalye dünyasıydı. Pasternak buraya Chelyabinsk'in sefilliğinden, dilenci ve yurtsuz hayatından, meslektaşlarının eleştirilerinden ve anlayışsızlıklarından kaçtı – ve sıcacık bir küvete girer gibi, herkesin sevgisi ve sadakatine, …şerefe kadeh kaldırmaların ve sevdiği konyak eşliğindeki uzun zengin ziyafetlere gömüldü. Burada o, ilk kez coşkunluk ve hayranlıktan utanmayacaktı; çünkü burada herkes coşkundu; taşkınlık ve çok konuşma, buranın iletişim şekliydi." (Быков: 2007, 258)

"İnsanlar ve Haller" adlı kitabında Pasternak yeni tanıştığı bu memleket için şunları söyler: "Her şey yeniydi, her şey şaşırtıyordu. …Yoksul halkın avlulardan sokağa taşınan yaşamı kuzeydekinden daha cesurdu, oradaki kadar gizli saklı değildi, açıktı, samimiydi… Halk efsanelerinin mistisizm ve Mesihçilik yüklü, tıpkı Katolik Polonya'daki gibi hayal gücünü besleyen simgeciliği, herkesi şair yapmıştı." (Pasternak: 2013, 65) Pasternak'ın, bu yeni dünyanın keşfine karşı duyduğu hayranlık, Gürcistan'ın pek çok köşesine yazdığı güzel mısralarının özünü oluşturmaktaydı:

Gördüm neyle Tiflis
Yamaçlarda zaptedilmiş,
Uzak ve yakınını gördüm
Kayısı ağacının altından etrafın.
O, bütün yamacı boyunca,
Sayfaları süslü bir kitap gibi,
Mucizeler dilinde
Erik salkımlarıyla süslenip doldurulmuştu.
Yamaçlarda çiçek açmış anason,
Ve piramitler gibi yükselerek
Yukarıdan aşağıya bakmaktaydı
Davit dağının bahçeleri. (Пастернак, Gördüm Neyle Tiflis…: 1993, 235)

Mayakovski'nin aksine, tarihe/ geçmişe büyük saygı duyan Pasternak için Tiflis'in eski zanaatçı mahalleleri hala yaşamaktaydı: "Silah, deri ve eğerlerin// Mahallesine girdiğimde…". Bu mısralar; Pasternak'ın, Gürcü arkadaşı Paolo Yaşvili'ye "O günlerde sevdiğim ve gördüğüm her şey sizdiniz." (*Пастернак: 1993,* 234) diye itiraf ettiği "Geçmişin Eşiğinde" adlı şiirinde (1936) geçer:

Hikayenizi tartıyor,
Ağzı açık dinliyordum.
Beyitlerinizi bilmeden
Fakat kaynağını sevdiğimden,
Söze ihtiyaç duymadan anlardım
Sizin gelecek çevirinizi. (Пастернак: 1993, 234)

Gürcüce bilmeyen ve Paolo Yaşvili'nin şiirlerini anlamayan Pasternak, bu şiirleri sevmesi için onların Paolo'nun kaleminden çıktığını bilmesinin yeterli olduğunu yazar.

Tiflis'in geçmişini Pasternak bir daha "Akşam Oluyor. Her Tarafta Şevkle…" (1931, "İkinci Doğuş") adlı şiirinde canlandıracaktı:

Ve o zaman, yamaçta dördümüz
Birimiz gibi, göz attık aşağıya.
Kabzadaki siyahlık gibi bir görünüp bir kaybolarak,
Derinlikte kıpırdıyordu Tiflis.
…Doğdu ve hayalet olarak kaldı,
Sanki bu dünyadan bir şehir değil. (Пастернак: 1993, 220)

1933 yılı Kasım sonunda Gürcistan'a yaptığı yolculuk izlenimleri Pasternak'ın "Bir Zamanlar Tiflis Alacakaranlığına…" adlı şiirine yansır. Şiirin ilk mısraları, hastalıklı, yaprak dökümünü yaşayan güney kışını tasvir etmekteydi.

Bir zamanlar Tiflis alacakaranlığına
Kışın ben ayak bastım.
Daha önce sözü edilmiş sera
Grip nöbetine tutulmuştu. (Пастернак: 1993, 229)

Yüzünü bir Moskova'ya çeviren şair, tekrar Tiflis manzarasına döner: "Aydınlatırdı mandalinalar// Kızıl bal mumu görüntüsüyle vitrinlerin buzlarını". Şiirdeki bu kış manzarasından, dünyanın ideal haline- ki bu da anlaşılacağı üzere yılbaşı bayramının kutlan-

dığı çocukluk dünyasıdır (Bkz.: **Абашев: 2013, 121)** - ani bir geçiş yapılır. Sovyetler Birliği 1936 yılında yılbaşını, uzun bir aradan sonra, daha önce Sovyet yaşantısından kovulmuş yılbaşı simgesi olan Noel ağacıyla birlikte kutladı. Sovyet rejimi tarafından eski rejimin kalıntısı olarak görülen ve sürgün edilen Noel ağacının dönüşü, halk tarafından değişimin bir işareti olarak algılanmaktaydı. Fakat Pasternak Sovyet hükümetinin halka yaptığı bu küçük hediyelere aldanmamaktaydı. V. Abaşev'e göre, şairin Tiflis'te gördüğü kış manzarası, ona, Rusya için artık geçmişte kalan Noel kutlamalarını hatırlatmaktaydı. Tiflis manzarasının Pasternak'ta canlandırdığı hatıralar, devrimin yok ettiği dünyanın bir parçasıydı. (Bkz.: **Абашев, 2013, 126)** Rusya'nın, gelenekleri ile birlikte eskiden beri süregelen düzenle de bağlarını kopardığını düşünen Pasternak, 30 Temmuz 1932 tarihli mektubunda Paolo'ya, "Rus kültürüne duyduğu hasret" içinde Gürcistan'ı "ilginç bir şekilde kendi varlığının devamlılığını koruyabilen bir ülke" olarak hatırladığını yazar. (Bkz.: **Абашев: 2013, 127)**

Bu mektuptan birkaç yıl sonra (1937 yılında) Paolo'nun intihar etmesi, Pasternak'ı derinden sarsar. Ardından Pasternak'a, Titsian Tabidze'nin tutuklandığı haberi ulaşır. (Bkz.: Пастернак: 2007, 251) 15 Aralık 1937'de T. Tabidze, kurşuna dizilir. Bu korkunç dönemi Pasternak hatıralar*ında şöyle dile getirir*: "Ağır ve korkunç yıllar yaşadık… Hepimizin iki hayat*ı var*: sosyal hayat- neşeli olan ve trajik olan iç hayat… Stavski, Tiflis'teki Rustaveli kurultayına gitmemi önerdi. Titsian orada yokken, Gürcistan'a nasıl gidebilirdim? Onu öylesine seviyordum. Gürcistan'a gitmedim…" (Пастернак: 2007, 252) 1936'da, idamından bir sene önce Pasternak, arkadaşı Titsian Tabidze'nin hatırasını ebediyen yaşatacak şiirini yazar:

Ateşli bir methiye tek
Külliyen her şeyi gölgede bırakarak
Bahçe lambalarının ışığıyla
Titsian Tabidze sarılmış.
Şimdi nutkuna başlar,
Ve fikri nişan alarak
O kelimeyi kaşıklayıp çeker
Bu dağ boğazından.
Sigarasını içiyor, dayak yaparak
Elini çenesine
Taş kabartma kadar ciddi
Ve altın keseği kadar temiz.
O, tıknaz; o, kumral;
O, ölümlüdür; ve ancak
Onun gibi Roden,
Tasvir etmişti Balzak'ı (Пастернак: 1993, 237-238)

Pasternak, hayatının son yıllarını Moskova'ya yakın Peredelkino ilçesinde geçirir. Şairin, bu ilçenin doğasından ilham alarak yazdığı "Dizginler Çözüldüğünde" (1956-1959) adlı son kitabında, "Otlar ve Taşlar" adlı şiiri bulunmakta. Bu eser, Pasternak'ın özel ilgi beslediği iki ülkeye- tarih ve kültürlerine sahip çıkmakta benzerlik gösteren Gürcistan ve Polonya'ya- yaptığı methiyedir.

Gerçekle hayali,
Bitkilerle graniti
Öyle yakınlaştırdılar ki Polonya'yla Gürcistan,
Bu ikisini de akraba yapar.
Sanki ilkbaharda Blagoveşenye'de
Onlara lütuflar müjdelenmiş
Toprak olarak — her bir taşın çatlağında,
Ot olarak- her bir duvarın altında.
…
İnsanlar afetlerle akraba,
Afetler insanların komşusu,
Toprak — her bir taş oyukta,
Ot — bütün kapıların önünde.
Mickiewicz'in gururlu liriyle,
Gizemli bir şekilde kaynaştı dili
Genç kız odaları ve bazilikalardaki
Gürcü çar ve çariçelerin. (Пастернак, Otlar ve Taşlar: 1993, 285-286)

Sonuç

Komünist Partisi'nin yazar ve şairlere verdiği, Sovyetler Birliğinin çeşitli bölgelerini tanıtma ve halklar arasında dostluk ve birlik ilişkisini pekiştirme görevi, Mayakovski ve Pasternak'ın Gürcistan konulu çalışmalarıyla doğal bir şekilde yerine getirildi. Mayakovski'nin 13 yaşına kadar Gürcistan'da yaşaması, her iki şairin de Gürcü edebiyatçılarla kurdukları arkadaşlıklar ve bölgeye yaptıkları ziyaretler; onların, ülkenin gerçek hayatı ve sorunlarıyla yakından tanışmalarına olanak sağladı. Mayakovski gerçek bir fütürist gibi, Gürcistan'ın geçmişini; onun Terek, Çariçe Tamara, Kazbek dağı gibi simgelerini, hatta bu simgeleri eserlerinde yücelten B. Pasternak'ı, alaylı bir tavırla eleştiri ateşine tuttu. Mayakovski, vinçlerin ve maçunaların çalışma sesini, zurna ve gitar sesine tercih ettiğini yazdı; o, doğup büyüdüğü bu memleketin, vadilere sıkışıp kalmış ve toprağı teriyle sulayan halkına, aydın bir gelecek dileyerek fabrikaların gürültüsüyle uyanmasını arzu etti. Ürbanizmin propagandacısı Mayakovski'nin aksine, Pasternak, Kafkasya dağlarını büyüleyici bulmaktaydı. Fütürizmden kopup kendi orijinal yazı tarzını bulan doğa aşığı Pasternak, eserlerinde, Gürcistan'ın tabiatına, zengin geçmişine ve bu geçmişe sahip çıkan insanlarına olan hayranlığını ve sevgisini dile getirdi.

Kaynakça

Абашев, В.В., (2013), "Девушка с коробкой в сумерках Тифлиса: о роли киноцитаты в стихотворении Пастернака", Вестник пермского университета. Российская и зарубежная филология, Вып. 1 (21), s. 120-129.

Брюсов, В. Я., (1987), "Далекие и близкие", Вчера, сегодня и завтра русской поэзии, Сочинения: В 2 т. Статьи и рецензии 1893-1924, - М.: Худож. Лит., т. 2.

Быков, Дм. Л., (2007), Борис Пастернак (серия Жизнь замечательных людей), М.: Молодая гвардия.

Возвращение. Владимир Маяковский в Грузии, (2008), Тбилиси: Международный культурно-просветительский Союз "Русский клуб".

Грузинская классическая поэзия, (2008), Сост. и ред. Г. Зукакишвили, Тбилиси.

Маргвелашвили, Г., (1990), Когда на нас глядит поэт…, М.: Сов. Писатель.

Маяковский, В. В., (1955-1961), Полное собрание сочинений: В 13 т. / АН СССР. Ин-т мировой лит. им. А. М. Горького, М.: Гос. изд-во худож. лит.

a. Маяковский, В. В., (1955), Т. 1. Стихотворения, трагедия, поэмы и статьи 1912—1917 годов

b. Маяковский, В. В., (1957 a), Т. 6. Стихотворения 1924 года — первой половины 1925 года, поэмы "Владимир Ильич Ленин", "Летающий пролетарий"

c. Маяковский, В. В., (1957 b), Т. 7. Стихотворения второй половины 1925 года - 1926 года и очерки об Америке

d. Маяковский, В. В., (1958), Т. 8. Стихотворения 1927 года, поэма "Хорошо!" и очерки.

Мелащенко, М., (2011), "Картина мира в сборнике Б. Пастернака "Сестра моя- жизнь"", Полтава: Філологічні науки. Збірник наукових праць, № 9, s. 59-67.

Мелащенко, М., (2012), "Специфика художественного синтеза в сборнике "Второе рождение"" Б. Пастернака, Полтава: Філологічні науки, №: 11, s. 57-69.

Михайлов, А. А., (1988), Маяковский. серия Жизнь замечательных людей, М.: Молодая гвардия.

Пастернак, Б. Л., (1991), Не я пишу стихи: Переводы из поэзии народов СССР, М.: Художественная литература.

Пастернак, Б., (1993), Сочинения в двух томах. Стихотворения и поэмы, Тула: Филин, т. 1.

Пастернак, Б., (2007), Сестра моя-жизнь, М.: Эксмо.

Pasternak, B., (2013), İnsanlar ve Haller, Çev. Sabri Gürses, İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Перцов, В., (1976), Маяковский: жизнь и творчество, В трех томах, М.: Гос. изд-во худож. лит-ры, т. 1.

Поздняков, А. Н., (2010), “Поэзия стран центральной и восточной Европы на русском языке в творческом восприятии Б. Пастернака”, М.: “Гуманитарные исследования” РНИМУ им. Н. И. Пирогова Минздрава России, №: 4, s. 256-261.

Русская литература XX-ого века. В трех томах, (2005), Прозаики, поэты, драматурги, Ген. ред. Н.Н. Скатов, М., Олма-Пресс Инвест, т. 3.

Huppert, H., (2002), Mayakovski. Yaşamı, Şiirleri ve Felsefesi, İst.: Chiviyazıları.

Шкловский, В. Б., (1966), Жили-были: Воспоминания. Мемуарные записи. Повести о времени: с конца XIX в. по 1964. М.: Советский писатель.

Шкловский, В., (1985), “Хроника подвигов”, Катанян В. А., Маяковский. Хроника жизни и деятельности, М.: Совет. писатель, 1985, s. 7-12.

Янгфельдт, Б., (2009), Ставка - жизнь: Владимир Маяковский и его круг, М.: КоЛибри.

Özet

VLADAMİR MAYAKOVSKİ VE BORİS PASNERNAK’IN ŞİİRLERİNDE GÜRCİSTAN İMGESİ

Sovyetler Birliği Komünist Partisi’nin amaçlarından birisi, Sovyetler ülkesinde yaşayan halklar arasında dostluk ve kardeşlik düşüncesini kuvvetlendirmekti. Rusya’yla kadim tarihi bağlarının bulunması ve büyük olasılıkla da lider İ. Stalin’in Gürcü kökenli olması, pek çok Rus şair ve yazarı Gürcistan’ı ziyaret etmesine ve eserlerine konu etmelerine teşvik etmiştir. Fakat konuyla ilgili yüzeysel bilgiye sahip olan bu kişiler, Gürcistan’ı, XIX. yy. Rus romantiklerinin anlatılarında olduğu gibi, gizemli ve egzotik bir dünya olarak betimlemişlerdir. Bu edebiyatçılardan farklı olarak Vl. Mayakovski ve B. Pasternak, Gürcistan’ın gerçek hayatına ve sorunlarına dikkat çekmişlerdir. Mayakovski’nin Gürcistan’da doğup büyümesi (13 yaşına kadar), her iki şairin de Gürcü edebiyatçılarla kurdukları arkadaşlıklar ve bölgeye yaptıkları ziyaretler; onların, ülkenin gerçek hayatı ve sorunlarıyla yakından tanışmalarına olanak sağlamıştır. Bizim makalemizde, Vl. Mayakovski ve B. Pasternak’ın, Gürcistan konusunu işledikleri bütün şiirlerinin incelenmesi sonucunda, Gürcistan’ın dünü, bugünü ve yarınıyla ilgili düşünceleri, endişeleri ve umutları belirtilmeye çalışılmıştır. Yarınları görmek ve yaşamak isteyen fütürist Mayakovski, Gürcistan’ın geçmişini; onun, Rus Romantik şairlerince methedilen Terek, Çariçe Tamara, Kazbek dağı gibi simgelerini alaylı bir tavırla eleştirmiştir. Halkın zor geçmişini hatırlatan Mayakovski, aydın bir gelecek için vinçlerin ve maçunaların, fabrikaların aralıksız çalışmasını talep etmiştir. Ürbanizmin propagandacısı Mayakovski’nin aksine Pasternak, Kafkasya doğasını büyüleyici olarak nitelemiştir. O, doğa – insan arasındaki harmoniyi Gürcistan’da bulmuştur. Genç yaşlarda ait olduğu fütürizm akımından kopan Pasternak eserlerinde, Gürcistan’ın doğasına, Gürcü halkının günlük yaşamına ve onun zengin geçmişine olan gerçek bir hayranlığı dile getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gürcistan, Mayakovski, Pasternak.

Abstract

IMAGE OF GEORGIA IN THE POETRY OF VL. MAYAKOVSKY AND B. PASNERNAK

One of the aims of the Communist Party of the Soviet Union was to strengthen the concept of friendship and fraternity between the peoples living within the Soviet geography. The presence of ancient historical ties with Russia and most probably the Georgian origin of the leader Stalin led and encouraged many Russian poets and writers to visit Georgia and to describe and mention it in their works. But the people who had only a superficial knowledge about Georgia in correctly portray the place, as it is narrated in XIX Russian romantic literature, mysterious and exotic. Unlike these writers Vl. Mayakovsky and B. Pasternak draw attention to the real life and to the problems of Georgia. To be born and to grow up (until 13 year sold) of Mayakovsky in Georgia, the close connection of both poets with Georgian literature and the visits they made to the area made possible the realisation of the real life of country and to more nearly face the country's problems. In this article all of the poems of Vl. Mayakovsky and B. Pasternak where they mention the subject of Georgia, are analyzed and an attempt is made to provide an assesment concerning its yesterday, today and tomorrow. The Futurist Mayakovsky wanted to live and to see tomorrow and criticizes ironically both its past and its symbols like Terek, Tsarina Tamara, Kazbek Mount which are all praised by the Russian Romantic poets. For the enlightened future Mayakovsky who reminds of the difficult past of the people demands repeatedly works of winch, cranes and factories. Unlike the urban propagandist Mayakovsky, Pasternak depicts the Caucasian nature as fascinating. He finds in Georgia the harmony between man and nature. Pasternak who leaves the futurism of his youth, in age shows a solid admiration in his Works of the nature of Georgia, the daily life of the Georgian people and Georgia's rich past.

Keywords: Georgia, Mayakovsky, Pasternak.